

zhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
dopoldan.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/I,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Inserati: Enostolpna peti-
vrstica 60 vin., pogojni
prostor 1 K; razglašni in
poslano vrstica po 1 K;
večkratne objave po do-
govoru primer enopust.

NAPREJ

Glasilo Jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Posamezna šte. stane
40 vianrjev.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto 72 K, za pol
leta 36 K, za četrt leta
18 K, za mesec 6 K.
Za Nemčijo celo leto 77 K,
za oslalo tujino in Ameriko
84 K. — Reklamacije za
list so poštne proste.

Upravništvo je v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6/I,
Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Imperialistična politika.

Nedavno in že prej večkrat smo označili delovanje pariške konferen-
ce kot skrajno imperialistično. To
nismo konstatirali že tolikokrat za-
raditega, češ, da smo razočarani,
marveč zaradi tega, ker je delala me-
ščanska žurnalistična tako silno in
vsipljivo reklamo za antanto in njene
faze, s katerimi si je podvržla Ev-
ropo. Za nas je bilo že od početka
jasno, da si stojita v svetovni vojni
dva imperialistična bloka nasproti in
da je mogoče pameten in trafen mir v
minijaturi, če se stranki pobotata na
pritisek ljudstva, dokler je bil še čas
za to, ali pa če uniči ljudska sila moč
in silo kapitalističnega imperializma.

In ni se zgodilo pravzaprav ne
eno ne drugo, ker je zmagal na celi
črti antantini imperializem.

In nekaj prav naravnega se nam
zdi, če se je ta imperialistični duh
polotil vseh v sporazumu se nahaja-
ločih držav. Ne le Anglija, ne le
Francija, hočeta pridobiti tal in naro-
dov, da jih izkoristita v svoje go-
spodarske namene pod pretvezo
vojne odškodnine in kot obolus za
osvoboditev izpod tujega jarma.

Vzemimo zgled kar v naši novi
domovini, ker druge dokaze za to
dejstvo imamo že itak v mirovni po-
godbi, ki jo je ententa izročila Nem-
čiji. Nas Slovence na primer sma-
trajo za osvobojen narod. Nešte-
tokrat smo to že občutili na vseh
koncih in krajih. Vzeli so naši slo-
venski deželi vsakršno avtonomijo,
zasedli so našo deželo, naše ljudi
pošiljali na jug, bila je na Koroškem
ofenziva, proglasili so preki sod itd.
Podržaviti nameravajo razna dedna
veleposestva, zlasti gozde, iz katerih
bo črpala država zaklade, dočim bo
Slovenija brez vsakršnega znatnej-
šega narodnega imetja, iz katerega
bi črpala svoj del, da prispeva k
državnim stroškom in dolgovanju. Slo-
venci bomo postavljeni po tej politiki
pred alternativo, da na eni strani kot
razmeroma kulturni narod nosimo
pretežno pezo državnih bremen iz
svojega deželnega imetja, na drugi
strani pa bomo morali s krvavim de-
lom svojih rok priložiti še ogromne
zneske, da bomo plačevali državne
tekoče in še nepokrite v vojni na-
pravljene dolgove. Naša valuta je
danes tako nizka (znaša komaj 5 c.),
da je zločin, če se edini pomoček, ki
ga imamo, izroči takorekoč v last
mnogo bolj pasivnim deželam kakor
je naša, ker bi mi s tem narodnim
imetjem lahko znatno korigirali našo
valuto in ohranili več blagostanja.

Nikakor nismo nasprotni uje-
dinjenju, toda to ujedinenje se mora
izvesti sporazumno; vsak del nove
celote naj prispeva pripadajoči zne-
sek sorazmerno, ker je le tako mo-
goče ustvariti dobre odnose in
preprečiti očitno krivico, da bi mo-
rali bolj kulturni kraji žrtvovati
razmeroma mnogo več kakor manj
kulturni. S to politiko se ne pospe-

šuje napredek, marveč le ovira in
obenem naše slovensko gosteje na-
seljeno ljudstvo in zemljo naravnost
upropasti.

To je vsekakor imperializem, ki
nam kaže prav malo gospodarskega
umevanja. Če bi se bili pri nas posta-
vili napram zmagovalcem na sta-
lišče, da smo samostojni, pa bi se bili
potem zedinili s Srbijo in Hrva-
ti, bi se bili obvarovali delno pred gos-
podarsko katastrofo, ki nas čaka. To bi
bili prav lahko storili, ker bo ententa
določevala meje po svoje in je na-
sprotno res, da ima Srbija prav za-
raditega pri antanti toliko nasprotni-
kov glede odškodnine, ker je dobila
toliko novih ozemelj okoli in okoli.

In Koroška? Kaj bo tam?

Seveda za-
htevamo, da se ves slovenski narod
združi, da ostanje skupaj, toda o tem
odločuje zelena pariška miza, in ka-
ko bo odločila, kakšne bodo posledice,
to je, žal, v rokah pariške kon-
ferenice.

Omenili bi še nekaj. Ni prijetno
pisati o tej stvari, vendar se nam zdi
umestno, da opozorimo še na eno
dejstvo. Kakor je znano, imamo pri
nas orožne vate. Kako je prišlo do
njih, ne vemo, ker smo v zasedenem
ozemlju. Našo deželo bi morali varo-
vati sami, pod nadzorstvom zmago-
valcev. Tako premirje. Sami imamo
doveli interesa na tem. Tako kakor
se pa stvar razvija, kaže, da smo
prezrli priliko, kako omogočimo go-
spodarsko sanacijo in gospodarski
razvoj, ki bi utegnil biti za nas raz-
meroma ugoden.

Kdo je zakrivil te politične na-
pake, ne bomo ugaali, res pa je, da
so to napake, ki se bodo maščevale
zlasti v gospodarskem pogledu.

Pismo iz Prage.

23. maja 1919.

Ko pišem te vrstice, se vale ljud-
ske množice po ulicah, oblegajo pro-
dalnice in udirajo v trgovine. Kar
je stalo včeraj več stotakov, se dobi
danes za nekoliko kron. V posamez-
nih slučajih je prišlo tudi že do «de-
litve». Delavstvo zapuša tovarne,
ljudstvo dere s periferije v notranje
mesto. Na čelu sprevedov, ki so v
zadnjih dneh na dnevnem redu, no-
sijo demonstranti ne samo markira-
ne, temveč pravcate vislice, na ka-
terih vise papirnati ali pa leseni mo-
žički z napismi: smrt oderuhom, smrt
veriznikom. Vrše se shodi proti ode-
ruštvu in proti meščanski večini vla-
de, ki ne obvlada nevarne situacije.
Množice vdirajo v hotele in kavarne,
iščejo prekupevalce in izganjajo
tudi ven na ulice. Kot bodo prišli

prihodni dnevi, prihodnje ure, je
težko reči.

Demonstrantje se seveda jako mo-
tijo, če mislijo, da bi s tem, če obe-
sijo nekoliko trgovcev na tiste visli-
ce, bilo kaj pomagano. Prisilno raz-
pečanje blaga po malenkostnih ce-
nah in ropanje trgovin pomeni na-
ravnost vodo na mline veriznikov.
Korenina zla, ki se javlja v neznosni
dražnjivi, v kolikor ni temu krivo
splošno pomanjkanje, leži v prvi vr-
sti v svobodni trgovini sploh. Trgo-
vina ima že sama na sebi verižni
značaj. Če je bolj ali manj verižna,
to v bistvu stvar ne spremeni. Kdor
zagovarja individualistični družabni
red in se ogreva za svobodno trgo-
vino, pač ne more biti odkritosrčno
ogorčen nad početjem trgovcev in
prekupevalcev, ki izrabljajo preveč
dosledno trgovsko svobodo v svoje
egoistične namene. Radikalno reši-
te tega perečega vprašanja je iskati
le v socializaciji produkcije in razde-
ljevanja produktov. Z odpravo trgo-
vine odpade vsako prekupevanje
in oderuštvo.

Od meščanskih vlad se seveda
ne more zahtevati nikakih temeljitih
sprememb in radikalnih reform. Če-
škoslovaška vlada je koalicijska,
provizorična vlada z meščansko ve-
čino. Ta je seveda proti temu, da bi
se oktobrska revolucija izvedla do
konca, t. j. da ne bi ostalo samo pri
osvoboditvi izpod jarma tujega na-
roda, temveč, da se v narodu sa-
mem osvobodijo razred delavstva iz-
pod jarma zasebnih kapitalistov.
Vlada je objavila sicer dokaj lep so-
cialistični program, ampak meščan-
ski člani vlade skušajo na vse mo-
goče načine brzdati realizacijo tega
programa. Zato ni pričakovati od
sedanje vlade nikakih temeljitih in
važnih reform.

Akcija finančnega ministra, ob-
stoječa v kolkovanju bankovcev in
pridržanju polovice, ni n. pr. imela
pričakovane uspeha. Splošno je
mislijo, da bodo cene produktov
padle. Pa ostalo je vse lepo pri sta-
rem. S pridržanjem polovice ban-
kovcev predloženih v kolkovanje
(dosedaj so bili vrnjeni le zneski do
250 kron) so se finančne stiske re-
nejših slojev še povečale. Zato se ni
prav nič čuditi, da postaja proletari-
at nepotrpežljiv in če sili na ulice.
Beda in stanovanjska mizerija je
dosegla vrhunec.

Država ima po zadnjem prora-
čunu velikanski deficit. Namesto
da bi se kriji primanjkljaj s takojšnjim
podržavljenjem velikih zemljišč, to-
varen, rudnikov in s temeljitim ob-
dajanjem premožnih slojev, kot pred-
lagajo to socialisti, najema finančni
minister 179 milijonov dolarjev v
zlatu, od katerih naj bi tvorilo
100 milijonov dolarjev v zlatu, zlati
zaklad republike. Na podlagi tega
mrtvega kapitala se bo baje dvignila
cena denarja. Pri tem te meščanske
finančne politike prav nič ne moti
dejstvo, da bo ta zaklad iznosil

in da bo treba plačevati obresti. To
je isto kot bi izbijal klin s klinom.

Boj za agrarno reformo je izve-
nel v kompromis. Po zakonu, ki je
bil izdan, prevzame češkoslovaška
država samo ona posestva, ki chse-
gajo več kot 150 ha čisto zemljede-
lske zemlje ali pa sploh čez 250 ha.
S tem bi prišlo toliko zemlje v dr-
žavno last, kolikor znašajo na pri-
mer tri Slovenije. Posebnemu ura-
du, ki ima izvesti reforme, se daje
med drugim pravica, dajati zemlji-
šča ne samo v najem, temveč tudi v
last zasebnikom, ki imajo premalo
ali pa sploh nimajo nikake zemlje.
Ta točka predstavlja nekaka vrata,
skozi katera upa češko meščanstvo
prevesti zemljo z državnih rok delo-
ma zopet nazaj v zasebno last. Ta
reforma pomeni jako neznaten ko-
rak v smeri splošne socializacije.
Večina zemlje ostane še nadalje v
zasebnih rokah in dovoljuje nadalje
izkoriščanje zemljedeljskega delav-
stva od strani zasebnih posestnikov.

V kakšni smeri se bodo vse te
reforme izvedle, je odvisno v prvi
vrsti od tega, kakšen bo definitivni
parlament. Vse je odvisno od volit-
ev, ki se vrše v kratkem. Upanje
je veliko, da dobi že pri prvih volit-
vah socialističen blok absolutno ve-
čino. Ni izključeno, da bo češkoslo-

vaška država prva, kjer bo z volit-
nimi listki oboroženo socialistično
delavstvo vrglo diktaturo zasebnih
kapitalistov in proklamiralo legal-
nim potom diktaturo gospodarske
demokracije.

H. P.

Naš podlistek!

V eni svojih »najboljših življenje-
pisnih knjig pravi Avg. Strindberg o
»Bedakovi izpovedi«, ki jo
pričnemo priobčevati te dni v našem
podlistku, sledeče: »Bil je to naj-
brezobzirniji opis njegovega prve-
ga zakona, v samoobrambo in kot
testament, ker si je bil hotel vzeti
življenje, čim bi končal knjigo. Pet
let je ležal rokoplj zapečaten pri ne-
kem sodniku, da bi ga nikoli ne pri-
občil. A zdaj spomladi leta 1893., pod
pritiskom razmer in potem ko so ga
v razgovorih po časopisu na skraj-
no krivičen način raztrgali, je pro-
dal knjigo nekemu založniku. (»Raz-
dvojen«, 1902).

To je predzgodovina veleza-
nimlega in globokega ro-
mana, ki ga je za naš podlistek pre-
ložil Fran Albrecht. »Bedakova iz-
poved« je prvo Strindbergovo
delo v slovenski izdaji.

Brzjavne vesti.

Jugoslavija.

Glas iz Pazina.

LDU. Reka, 26. Pazinska hrva-
tska gimnazija je bila še početkom
meseca marca zatvorena. Ker je še
več dijakov, ki niso dovršili gimna-
zije, je dovolil guverner, da matu-
ranti in drugi dijaki naredo izpite na
italijanski gimnaziji, vendar pa v hr-
vatskem jeziku.

Po svetu.

Lenin o socialni demokraciji.

LDU. Stockholm, 24. (ČTU.)
Švedski listi javljajo. Ljening je imel
nedavno v Moskvi slovit govor, ki je
vzbudil splošno zanimanje. Delal je:
Mednarodna socialna demokracija je
mrtva. Umrla je isti usodni avgustov
dan, ko je prišel Scheidemann z
ognjevitim navdušenjem zvestobo
svojemu cesarju in ko so odgovorili
francoski sodrugi na nasilno smrt
Jauresa z generalno stavko. Kar se
imenuje že danes socialno-demo-
kratsko, je nacionalistično. V Fran-
ciji, Angliji, Poljski, Čehoslovaški in
Jugoslaviji, pa tudi v Nemčiji in Av-
striji je ostala le skupina komunistov
mednarodna. Žal, da je še prebka,
da bi mogla zaneti revolucijo.

Gospodarske naredbe v ogrski sovjetski republiki.

LDU. Dunaj, 25. (ČTU.) Ogrska
vlada sovjetoj je priznala lastninsko
pravo državnih listin, ki se naha-
ljalo v posesti nemško-avstrijskih

državljanov, pravtako tudi emisti,
obligacij itd. Denarni zavodi in po-
djetja so obvezani, izpolnjevati dol-
žnosti, ki izvirajo iz tega dejstva. Pri
tem se opozarja na to, da se lastni-
nska pravica ne more smatrati kot
prejudic niti v političnem, niti v za-
sebnopravnem oziru. Ogrska so-
vjetska vlada ne smatra teh vplačil
kot realizacijo, nego samo kot pre-
dume. Ogrska sovjetska vlada je
pripravljena odkupiti in v gotovini
plačati inventar in zanje namenje-
no blago, nadalje socializirana po-
djetja ter nepremičnine in premičnine
in sicer v roku, ki bi ga določili nem-
ško-avstrijski interesi. Tudi je
vlada voljna podaljšati dne 12. aprila
zapadle državne listine za 6 mesecev
brez predjudica, proti temu, da se po-
plačajo zapadle obresti. Nadale je
sovjetska vlada pripravljena urediti
promet z nakaznicami, na ta način,
da bi se vršila vsa nakazila potom
ogrsko poštne hranilnice odnosc
avstrijske poštne hranilnice

Nemiri v Neapolju.

LDU. Curih, 25. (ČTU.) Od stra-
šnih počestnih bojih v Neapolju do-
znava »Depeche de Toulouse«, da so
se karabinjerji pred množico, med-
katero so se tudi pomešali kaznienci,
moral umakniti v vojašnico. Mno-
žica je zasedla sodniško poslopje,
nakar se je vnel boj, v katerega je
poseglo vojaštvo. Oddali so več kot
3000 strelcev. Število mrtvecev in
ranjenih znaša približno 50

LISTEK.

Aleks. Toman:

Alkohol in cigareta — v Ameriki in pri nas.

(Konec.)

Vodja salvacionistov se mu pri-
bliža, ga prime za roko ter ga pelje
v sredo svojih tovarišev-salvacioni-
stov. Veselega lica va pozdravilo in
mu izroči nekoliko tiskovin z navo-
dili h dobremu krščanskemu življe-
nju. Potem nadaljuje svoje petje in
muziciranje. Včasih se oglasi več
takih izjubiljenih, ki jih vza-
seboj v svojo barako ali kasarno.
Tam ogledajo njih telesno stanje in
obleko. To stanje je navadno tako,
da zahteva korenitega snaženja s
»strigeljnom«, milom in vročo vodo,
obleka pa pranja v vreli vodi. Na ta
način se je skesanec odrešil nesna-
že — greha pa še ne. Da se to tudi
zgodí, ga povabi drugo jutro —
koj po zajtrku — da nažaga akko-
liko drv. Potem mu dajo dostojno

čedno obleko. Nekateri teh odreše-
nih mislijo, da so zadostili s tem
svoji vesti in družbi sodržavljancev,
katero so s svojo lenobo in »pitan-
jevanjem razžalili, ter jo ob prvi pri-
liki popihajo v naročje zlate, četudi
semtertja ušive svobode.

V velikih angleških mestih imajo
salvacionisti velika poslopja, služe-
ča za stanovanja teh žrtev social-
nega nereda. V teh poslopijih so tudi
delavnice ali tovarne, kjer se izde-
luje razno blago. Nesrečneži najdejo
tu zavetje, hrano, delo in tudi zaslu-
žek. Ti zavodi tudi posredujejo za
delo. Splošno se mora reči, da store
neizmerno veliko dobroga in da so
osnovatelji teh zavodov dosežili pod
današnjimi družabnimi razmerami
najboljše, kar se more doseči. Sal-
vacionisti zaslužijo vse priznanje.
Vse trpljenje, katero trpe nižji sloji,
to ne more nikakor nadomeščati. To
se bo šele zgodilo, ko bodo viri in
vzroki revščine in moralne propa-
losti človeka odstranjeni.

V društvu »Young Mens Christian
Association« smo videli, kako v

Ameriki in Angliji skrbijo pri mladini,
da ne pade v skušnjave in nesreče,
ki jih povzroča alkohol. V »Salvation
Army« pa smo videli skrb za one, ki
so podlegli tej kugi. To društvo skr-
bi, da se družba, država, obvaruje
prevelikega prodiranja alkoholnih
nasledkov v široke mase ljudstva.
Je nekako zračenje zaduhlih, smre-
dih kotov in lukenj.

Zadnjih 20 let so v Ameriki za-
čeli proti alkoholu boj na celi črti.
Davek za koncesije gostiln (licence)
so podesetorili. Seve odvisi to od
raznih mest in krajev. Gostilne mo-
rejo biti v nedeljah povsod zaprte.
V nekaterih državah so celo povsem
zatre. Pijanci se v vseh državah
vedno strožje kaznujejo. V nekatere
države je uvoz žganja, špirita sploh
prepovedan. Ponekod je celo transit
alkohola skozi državo prepovedan in
kazniv. Temperančna in abstinentna
društva so se začela ustanavljati. Že-
lezniške družbe, velika trgovska
podjetja in tudi industrija, ne spre-
jemajo v svojo službo osebe, če niso
abstinenti. Ravno tako ne, če rabijo

tobak v tej ali oni obliki. Tudi ciga-
reti se je napovedal boj in to s po-
polno pravico. Tudi strup nikotina
ubija in razdira človeški organizem
in slabša duševne zmoglosti ter za-
branjuje normalen, zdrav razvoj uma
in pameti. Kadenje cigaret je v neka-
terih državah Zdrž. držav popolno-
ma prepovedano. V drugih na sploh
mladini pod 18. letom.

Ta boj proti cigareti je treba za-
četi tudi v Jugoslaviji. Vojska je to
razvado med vse sile in oba spola
vgnedila. Otroci, deklice in fantki
kade, kakor bi jedli zemlje. Videl
sem mater, ki je dala punčki v na-
ročju cigareto v usta. Bled, shuškan,
črviček je vkelel strup in mati je bila
ponosna na to — prizor človeške ne-
spameti. Živino obvaruje vsaj žival-
ski instinkt.

Bogata, mogočna, v materijalnem
obilstvu živeča Amerika nije nepre-
stano boj proti alkoholu in niko-
tinu. Prvega nekateri ljudje sma-
trajo za spremljevalca bede in rev-
ščine, češ, v dobrih razmerah živeči
ljudje ne podležejo lahko alkoholu.

Morebiti je to v obče pravilno — as-
nično, vendarle pa neovrgljiva istina,
da pomanjkanje, trpljenje, skrb pom-
nožejo poželjenje po alkoholu. In po-
manjkanja, trpljenja in skrbi bo v na-
ši Jugoslaviji prav obilo, posebno
prva leta — to mi lahko vsak ver-
lame. In to nas mora tembolj onati
takemu postopanju, ki bo preprečilo
preveliko razširjenje alkohola, a
in nikotinovega strupa med našim
ljudstvom.

Po teh bridkih letih preizkušnji,
trpljenja, gladovanja, dušnega polo-
ma in moralnega razsula, bomo mo-
rali napeti vse sile, da rešimo sebe
in državo pogube.

»Eternal vigilance is the prize of
liberty«, neprenehno čuvanje je pla-
čilo (nasledek) svobode, pravi Ame-
rikan. Vedno bomo mogli stati na
straži proti vnanjem kot notranjem
sovražniku »in last but not least« —
to je valovanje naše razburilive ju-
goslovanske krvi. Orožje proti
slednji ima vsak sam v rokah in to
je: samozatajevanje.

Proti draginji v Čehoslovadi.

LDU. Praga, 25. maja. (ČTU.) Interministerijalna konferenca, ki je bila danes v ministruju za aprovizacijo v navzočnosti poslanca Jiraska in ki se je bavila z včerajšnjo vladno izjavo o protidredbah proti draginji, je sklenila pozvati vsa politična okrajna zastopništva, naj ugotovijo vse zaloge blaga za perilo in obleke, nadalje zaloge sukanca, oblek, izgotovljenega perila, zaloge tovarov in prodaja en. zaloge ženskih in moških klobukov in čevljev. Lastniki blaga so obvezani naznaniti zaloge tekom 48 ur okrajnemu gospodarskemu svetu odnosno magistratu.

Samovolnost Italije in Amerike.

LDU. Amsterdam, 24. (DunKU.) Kakor poroča brezzična brzojavka iz New Yorka, javljajo ameriški listi o mesoglasju, ki je nastalo v svetu četvorice vsled tega, ker so se baje Italijanske čete brez vednosti konferenice izkrcale v Turčiji. Kakor poroča »Associated Press«, bodo Velika Britanija, Francija in Zedinjene države vzajemno zaprosile Italijo, naj razloži ta pojav. Po mnenju ameriških listov imajo Italijani namen, varovati svoje interese na svojo pest.

Italijansko francoska alianca.

LDU. Lyon, 25. (Brezzično.) »Matin« piše: Iz dosedanje zveze med Italijo in Francijo se mora roditi tesna alianca, za katero je ustvarilo podlago zavezništvo v vojni. Mnogi deli Evrope so se pozorišče krvavih bojov in pojavljajo se zagonetni problemi, ki po vsej pravici vznemirjajo državnike.

Pogajanja med Jugoslavijo in Italijo.

LDU. Pariz, 26. (DunKU.) »Journal des Debats« piše: Neposredna pogajanja med Italijani in Jugoslavanom se še nadaljujejo, izpremenila pa so se popolnoma. Italijani ne zahtevajo več tako trdovratno Reke in Dalmacije, zlasti ne te dežele, ker morejo pravice, priznane jim v londonskem dogovoru, uporabiti kot dragoceno menjico. Baje se bodo zadovoljili z Visom in nekaterimi manjšimi otoki na jugu in s Čresom, ki ga potrebujejo za obvladanje Reke. Kar pa se tiče železnice, vodovodov in Trst in v Reko, so Italijani absolutno nelagodni. Jadranski problem se je premaknil. Ne gre več za posest obal, marveč za posest dovoznih cest. Italijanske zahteve so se preinile proti severu. Po londonskem dogovoru bi bili dobili samo goreno soško dolino, sedaj pa zahtevajo doline gorene Drave in Save z Beljakom vred, da dobe v roko vse zveze Trsta s srednjo Evropo in da se jim ne bi bilo treba bati ovir v neposrednem prometu z Nemčijo. Ne zadostuje jim črta preko Pontebbe in Vidna, kakor tudi nemogućnost, vzpostaviti zvezo goriske črte s trbiško. Avstrija je sicer nameravala to zvezo, potem pa se je zaradi bližine italijanske meje odločila za zgradbo karavanske železnice. Prav to hočejo Italijani sedaj imeti. More se domnevati, da je zadnji napad na Koroškem, ki je dovel do osvojitve predora pri Podrožici po Avstriji, imel le smoter, iztrgati to važno železniško točko Slovincem. »Journal des Debats«, ki piše vedno ostro proti Italijanom in Jugoslavanom prijazno, dodaja, da po Wilsonovi načrti morejo odločiti o posesti le Nemci in Slovanci, ker tam ne prebiva niti en Italijan.

Vojaški pogoji za Avstrijo.

LDU. Pariz, 25. maja. (ČTU.) V mirovni pogodbi z Avstrijo bodo vojaški pogoji zelo strogi. Skupno število vojaštva ne sme presegati 15.000 mož; razen tega se zahteva tudi izročitev celokupnega vojnega materiala.

Boj na mejah Ogrske.

LDU. Budimpešta, 25. (DunKU.) OKU. poroča: Sovražnik se v neredu umika proti Sajo-Szent-Peter, Szikszu in Tisza-Löku, preganjan po naših zmagovitih četah. Dne 23. maja so češke in rumunske čete, v naglici združene v okolici Miškolca, z veliko navdušenostjo napadle. Boj je trajal ves dan 23. maja in dopoldne 24. maja z veliko ljutostjo. Izgube sovražnikov so jako velike. Pehotni polk št. 81, sestojec iz Rumunov in sedmograških Rumunov, je bil malone popolnoma uničen in je majhen del se je mogel umakniti. Pri Putneku so zavrnili naši oddelki sovražnika čez gorovje Bük in dospelo do doline Salga in Rime. Drugod na fronti položaj ni izpremenjen.

Koalicijno ministrstvo na Bavarskem.

LDU. Berlin, 26. (DunKU.) Listi poročajo iz Monakovega: Na izred-

nem zborovanju socialistične stranke v Norimberku so sklenili z 217 glasovi proti 41 glasovom sestaviti koalicijsko ministrstvo na podlagi ministrstva Hoffmannovega.

Nova nemška nota o vojni škodi.

LDU. Berlin, 26. (DunKU.) Nemška delegacija v Versaillesu je poslala ententi odgovor na noto Clemenceauja o vprašanju vojne škode in odškodnine. Nova nemška nota izpodbija, kakor poroča »Vossische Zeitung«, krivo nanašanje na noto Lansinga z dne 5. novembra 1918 in opozarja na popačenje v Lansingovi noti rabljene besede »aggression« v odgovoru Clemenceaujeve. Nemška nota priznava, da je Nemčija dolžna povrniti škodo v Belgiji in v severni Franciji, stavlja pa enake odškodninske zahteve tudi za Nemčijo, in sicer glede škode, ki je nastala vsled blokade. Končno zanika odločno trditve, da je edinole Nemčija sama kriva svetovne vojne in zahteva ponovno preiskavo po mednarodnem vojnem sodišču.

Mirovna konferenca.

LDU. St. Germain, 25. (DunKU.) Iz poročil pariškega časopisa je čimdalje jasneje razvidno, da je glavni vzrok zakasnitve pri izročitvi mirovni pogojev iskati v težkočah, ki jih povzroča rešitev avstrijskih finančnih vprašanj. Sedaj hočejo vprašati »dediče«, preden predložijo pogodbo nemškoavstrijskim delegatom. Listi doznajajo: Vprašanje o razdelitvi predvojne dolga povzroča primeroma majhne težkoče, ker se strinjajo vsi zastopniki v tem, da se izvede razdelitev po načelu davčnega plačevanja stari državi. Mnogo težavnejša je rešitev vprašanja vojnega dolga, ker se zastopniki osvoboditve dežel branijo, prispevati za vojno, ki jim je bila vsiljena. »Matin« pripominja, da bodo glede tega vprašanja zaslišali dr. Kramara, ki je bil 17 let predsednik proračunske komisije avstrijske zbornice.

LDU. Lyon, 25. (Brezzično.) Predsedništvo mirovne konference je poslalo v nedeljo jutraj grofu Brockdorff-Rantzau odgovor na noto nemške delegacije glede teritorialnih vprašanj, zlasti glede določbe o saarski kotlini. Tla odgovor obravnava posamezne točke, ki jih vsebuje omenjena nemška nota, namreč razen odstopitve saarske kotline k Franciji tudi odstopitev pruskega Morosneta, ter okrožji Eupena in Malmédija Belgiji. Zavezniki ugotavljajo, da se strinjajo vse določbe, ki so jih sklenili glede gori omenjenega ozemlja, popolnoma z načeli predsednika Wilsona. V istem trenutku, ko je grof Brockdorff-Rantzau prejel ta odgovor na svojo noto, je oddal novo noto (trinajsto), ki vsebuje nekak protidogovor na vprašanje odgovornosti in obnove. Načelnik nemške delegacije vztraja pri svoji trditvi, da je edina krivda Nemčije kršitev belgijske nevtralnosti.

Uprava Poljske.

LDU. Pariz, 25. (DunKU.) Brezzično.) Iz Varšave poročajo: Poljska uprava, o kateri se razpravljala že dni v poljski narodni skupščini, obsega 12 členov, katerih najvažnejši so nastopni: 1. Poljska bo vedno in povsod branila svojo neodvisnost in nedotakljivost. Želi pa ostati v prijateljskih odnosih z vsemi civiliziranimi narodi. — 2. Vsaka na Poljskem rojena oseba in vsakdo, čigar starši so poljske narodnosti, ima pravico do poljskega državljanstva. Pred postavijo so vsi državljani enaki. — 3. Narodno predstavništvo se voli vsaka štiri leta na podlagi splošne, enake in tajne volilne pravice, ter je zakonodajna korporacija. — 4. Predsednik se voli vsaka štiri leta potem neposredne volitve in more biti tudi ponovno izvoljen. On ima vladarsko pravico in ni odgovoren. Ministre, ki so člani deželne zbornice, imenuje predsednik republike na predlog ministrskega predsednika. — 5. Uvedejo se pokrajinska avtonomija, splošna vojaška službena dolžnost od 20. do 25. leta in direktni davki. Socialna zakonodaja tvori posebno področje. Cerkev in vsa verolizpovedanja so pod posebnim varstvom države. Enake svobode so za zajemčene. Odnosaji do katoliške cerkve se uredijo potem konkordata s sveto stolico.

Novice iz Maribora.

Mizertja z lučjo.

Ob žalostno brleči in smrdeči karbidovki pišem in sanjam — o elektriki. — Bral sem, da je nedavno vlada dovolila uvoz za razne industrijske izdelke, torej menda tudi za

izolatorje, ki so baje v prvi vrsti manjkali, da niso mogli napeljati električne sile iz Fale v Maribor. — Treba bo torej pravočasno skrbeti, da, če ne preje, vsaj pred bodočo zimmo dobimo električno luč. Pozivljamo gospoda gerenta našega mesta, naj vse potrebno ukrene, da čim prej dobimo — več luči!

»Mariborski delavec«, ki ga zdaj vodijo za roko mariborski advokatje in ki pravijo, da so res pristni prijatelji proletarcev, se tudi za našo socialno demokratično stvar kaj zanima. Nas prav veseli, da nas toliko upoštevaljo, ker to upoštevanje zares zasluži; v svojem listu celo navajajo cele članke iz »Napreja«. Zato smo v resnici hvaležni, zlasti ker pravi, da so z nami zadovoljni, češ, da so istih misli kakor mi, da namreč renegatov ne maramo. Vsaj renegatov nam res treba ni, zlasti, ker socialisti je lahko Slovenec kakor Nemec. To je pač liberalnemu »Mariborskemu delavcu« trn v peti. Vsaj koncem vseh koncev gre tej buržoazni stranki, ki zlorablja ime »Delavec«, samo za to, da bi razcepila delavce in da bi dobila za svojo stranko par glasov več. Tu so torej tiste limanice, na katere lovi ta jara dohtarska gospoda kaline-delavce! Mi nič ne skušamo slepiti in varati! Naravnost smo povedali, da gremo tudi z nemškimi sodrugi skupaj. Narodnostno vprašanje je vendarle v tem, da pripada Maribor v našo državo, že samo po sebi rešeno. Germanizatoričnih meščanskih faktorjev prejšnje vlade ni več — in mi Slovenci bomo brez skrbi socialisti — in bomo internacionalno iskali stikov s proletariatom drugih držav kakor doslej. Vsaj bodo naši kapitalisti — pravilo sicer, da jih ni — tudi še radi iskali stikov s kapitalisti sosednjih držav, ker »kšeft« bo vedno »kšeft«! Mi zastopamo in bomo zastopali stanovske koristi delavstva, oni pa ga zastopajo, da kupijo svoj osebni kapital! »Mariborskemu delavcu« oziroma njegovim očetom svetujemo, naj rajši delavstvu pojasni, kdo je odgovoren za to, da imamo preki sod, da ne smemo na shode, kdo tu krati svobodo, dalje kdo je odgovoren za to, da srečaš za vsakim vogalom oficirja, dalje, da plačaš 1 kg moke še enkrat dražje, kakor med vojno, da na železnici plačaš trikrat toliko kakor prej! Meščanske stranke, oziroma med njimi njih zastopniki »Mariborskega delavca«, a tudi »Straža«, kakor »Gospodar« — zakaj ne povedo tega? Zakaj vsaj ne povedo, čemu je vse to potrebno in ali niso mogli nič boljšeга doseči, kakor neznošno draginjo, militarizem in absolutistično nesvobodo? Tu torej stori »Delavec« svojo dolžnost in prepusti nam, da organiziramo vse delavstvo v svojo socialistično organizacijo, kamor spada pravi, razumen delavec. Narodnost je rešena, vera ni v nevarnosti, glej torej da skriš za svoje stanovske koristi, za izobrazbo in svoje življenjske potrebe, kakor skribi tudi »ubogi« trgovec in advokat za svoj mošnjiček. Zakaj bi ravno samo on moral imeti svojo vilo, svoj vinograd, svojo ekvipažo itd. Tebi, delavec, je tudi potrebno malo večje stanovanje in majhen kosček vrta! Da, da, nekdanji liberalci, ki so proklamirali, da naj vsak svobodno kupi svoj kapital, ti so zdaj oblekli novo suknjo in pravilo, da so demokrati. Svoboda zanje, za druge — preki sod! In za te ljudi govori tudi »Mariborski delavec«, ki si je izposodil celo ime!

Iz Slovenije.

Kdo vse hoče biti invalid!

Izvedela sva da je razpisana v Celju kantina v domobranski vojašnici. Za kantino je bilo vloženih več prošelj, med njimi tudi najina. Več prošelj je bilo vloženih po osebah, ki pač ne spadajo med invalide, ampak vse kam drugam. Posebno pa še omenjava nekega gospoda, ki je bil pred vojno čevljar v Gorici, sedaj pa je vinski trgovec na Kranjskem. Kako je prišel ta do tega, da je bil spoznan za invalida, ni znano. Prosil sem za invalidni fond od 87. pp. Komisija me je spoznala za 50% delanezmožnega. Sem brez noge in po vrhu begunec. Imam 3 neposkrbljene otroke in ženo. Omenjeni gospod vinski trgovec je bil pa s svojim reumatizmom pri vložitvi prošnje, na razpisano kantino, spoznan za nič več nego samo 70% delanezmožnega! Kje je dobil reumatizem? Morda pri vinski trgovini? Iz vsega se vidi, da hočejo nekateri kot »invalidi« odtrgati zaslužek onim, ki so res invalidi. Imajo pač še premalo polne žepa. Ako želijo enaki gospodje res postati invalidi, neaj gredo se boriti za domovino na koroško črto! Kje so pa bili nore, da se ni ni nič

videlo, in o njih ni slišalo? Sedaj se oglašajo, ko se gre za »vlečje«.

Upamo, da bo komisija ukrenila, kar je prav in da dobi mesto oni invalid, ki je v resnici potreben. — Jakob Franc.

Viš pri Ljubljani.

Od nas zaspancev malokdaj pride kaj v list. Zelo smo potrpežljivi. Mi, ki smo odvisni od raznih kart za nakupovanje, prečitamo vsak dan rubriko »aprovizacija«. Prečitali smo tudi razglas od 23. maja pod št. 5839., koliko sme stati dekagram kruha. Tam je natanko zapisano, da je sklenil mestni aprovizacijski odsek v svoji seji dne 21. maja, da se sme prodajati dekagram kruha po pet vinarjev; ravno tako žemlje, ki navadno tehtajo šest dekagramov po trideset vinarjev. Razumemo dobro voljo aprovizacijskega odseka. Ali kaj pomaga, ko vsi sklepi ne pridejo dalje kakor v časopisje. In s tem je tudi vse storjeno. Pri nas se še vedno prodajajo žemlje po 50 vin. kos pri gospej Dr. Na opazko nekaterih, da to ni prav, se je miroljubna gospa odrezala da bo po 30 vin. prodajala koruzne žemlje. Imamo še nekaj na srcu. Zdravnik g. dr. K. je stavil koze otrokom v ljudski šoli dne 17. t. m. Ko smo čez teden dni prinesle matere popogledat zopet k zdravniku, je zahteval od vsakega otroka po dve kroni. Kaj takega še dosedaj nismo doživeli. Čudno se nam zdi, ker za stavljenje koz še nismo nikdar plačevali. Zelo skromen je ta g. zdravnik tudi pri ogledu mrtvih. Prevžitarca M. D. je umrla. Bila je zelo rečna in njena hčerka ima šest neposkrbljenih otrok, mož je že pet let v Ameriki. Bogati gospod doktor je računal 50 K samo za to, ker je konštiral, da je res mrtva 84 letna starka. Denar revežev mora tekniiti posebno dobro.

Dnevne vesti.

Izigravanje agrarne reforme in visoke cene zemljišč.

»Gospodarski List« piše: Izvedeli smo, da je prodal neki posestnik v Zagorju petim kmetom pet in en četrt oralov travnika za prodajno ceno 107.000 K, torej en oral travnika za nad 20.000 K. Izvedeli smo tudi, da je cena v prodajni pogodbi označena veliko nižje. Za sedaj javljamo samo to, ter pozivljamo naše člane, da delajo na izvedbo agrarne reforme, ker drugače ne morejo najti računa v tem gospodarstvu, če bodo plačevali po takih cenah zemljo, ki nikakor ne odgovarja njeni proizvodni moči, a prodajna pogodba in cena nikakor ne bosta veljala. — To je vse posledica našega državnega gospodarstva in odgovornih činiteljev, ki se naravnost upirajo izvesti agrarno reformo, ker jim ne diši.

Sekanje v gozdih, ki padejo pod agrarno reformo.

V mnogih krajih se je zgodilo in se še dogaja, da kmetje hodijo v gozde, ki padejo pod agrarno reformo in tamkaj jemljejo drva in celo sekajo. Deloma se to vrši z zlobnim namenom, deloma so pa med njimi tudi taki, ki res mislijo, da imajo sedaj pravico hoditi v večje gozde po les, ker bodo ti gozdi razčiščen. Vsled tega se s tem vsakdo javno sviri, naj se ne spuša v take korake, kajti s predhodnimi odredbami ministrstva od 25. februarja 1919 št. 11, 21. nov. je pač rečeno, da se večji gozdni kompleksi razlašajo in da se podržavijo, nikjer pa ni rečeno, da bi si smeli kmetje sami pravico iskati in brez dovoljenja sekati in drvariti. Če tudi je danes lastništvo veleposesnikov spreminjeno, vendar ostane samolastno poseganje v gozdove tatvina, katereba b z vsoto grostjo kaznovana. Vabijo se tudi kmetovalci splohi, da sami čuvajo, da ne zaljejo v graščinske gozde tatovi, kajti če pride do tega, da pridejo gozdi v javno dobro, bode kaj malo gozda ostalo, ako ga bodo poprej brezvestni ljudje izsekavali. Kmetje, kateri potrebujejo kaj lesa za popravila v svojih poslopih in v gospodarstvu splohi, naj se obrnejo na dotične oskrbnike oziroma nadzornike in prosijo za les po zmerni ceni. Tatove pa naj se kot škodljivce javnih interesov naznani.

Svarilo.

Že dalj časa poslušajo razni interesi, ki so sovražni inozemci ali njih slamaniti možje, odprodajati pod vsemožnimi krinkami svojo premoženje, ki se nahaja v našem področju, našim državljanom. Pri tem se mnogokrat zavajajo dobri narodni ljudje, da kupijo celo tuja imetja ali dežele in s tem omogočijo tujcem, da denar odnesejo v tujino. — Po načrtu mirovne pogodbe, ki je sprejet od aliančnih držav in njihovi zavez-

nici, je pridržano vsem vladam teh velemoči in držav, da zadrže in likvidirajo vse imetje, pravice in interese, ki so jih posedovali na njim odstopljenem ozemlju nemško-avstrijski (madjarski) državljani 1. novembra 1918. — Iz tega jasno sledi, da transakcije po tem datumu niso za državo obvezne. Lahko se zgodi, da pridejo kupci v silno nepriklono budo morali plačati kupnino zahtevati od kupcev nazaj. — Svariti se torej vsakdo, da nakupuje premoženje tujcev izven rednega likvidacijskega postopanja, ki bo uvedeno. To velja zlasti tudi za nakup delnic, prioritet od sovražnih tujcev. — Istočasno se svari pred vsako prenašajočo prodajo naših imetij v sovražnem inozemstvu, kajti po načrtu mirovne pogodbe z Nemško Avstrijo in Madžarsko bo tudi to vprašanje urejeno v prid našim državljanom. — Predsedstvo deželne vlade za Slovenijo: dr. Zerkjav, m. p.

Nostrifikacija tujih podjetij.

V smislu naredbe Narodne vlade od 30. decembra 1918, št. 232, so imela tuja gospodarska podjetja in sicer družbe do 31. marca 1919, zaprositi za nostrifikacijo, t. j. dokazati, da so izpolnili gotove pogoje, pod katerimi se jim more dovoliti obratovanje. Onim družbam, katere so do 31. marca 1919 prošile za nostrifikacijo, je deželna vlada s posebno naredbo podaljšala pravico obratovanja do 31. maja 1919, hoteč med tem časom rešiti dotične vloge. Sedaj pa je izšla odredba ministrstva za trgovino in industrijo z dne 30. aprila 1919, št. 6717, s katero se vsa inozemska podjetja sekvestrirajo, ter se ima nemudoma izvršiti popis s cenitvijo, na kar bo stvar trgovinskega ministrstva, da odloči, katera podjetja se imajo likvidirati. — Z isto naredbo so razveljavljene vse javno-pravne pravice in privilegiji, kakor tudi pogodbe z drugimi pokrajninami, okraji, občinami in korporacijami, zlasti vse koncesije, na podlagi katerih inozemske družbe pri nas obratujejo. Vlada je, da ne prekine kontinuitete obratovanja vsem sekvestriranim podjetjem, dovolila nadaljno obratovanje v vsem dosedanjem obsegu, seveda ne več na podlagi prejšnjih pravic, temveč prekariistično, t. j. do preklica. Sekvestri imajo povsod gledati na to, da se obrat nikjer ne prekine. — S sekvestracijsko naredbo je seveda postopanje za nostrifikacijo za enkrat ukinjeno. Nadaljevalo se bo ša le, kakor hitro izjavi za sekvestracijo kompetentna oblast, da tujega podjetja ne bo sekvestrirala oziroma se odredjena sekvestracija ukine.

Naselitev v Belgradu.

Mestna uprava belgradska je izdala naredbo, da se ne sme do nadaljnjie odredbe nihče več naseliti v Belgradu, dokler ne dobi uradnega odobrenja. Nadalje govori naredba, da morajo vsi oni, kateri prebivajo sedaj v Belgradu in kateri so se v Belgradu preselili po avgustu 1915 leta, takoj prositi za dovoljenje nadaljnega bivanja. Vsi tuji podaniki sovražnih držav, pa morajo zapustiti Belgrad in se izseliti v teku 10 dni po objavi te naredbe. Kršilci te naredbe bodo kaznovani po § 326 kaz. zak. z 1 do 20 dnevnim zaporom ali denarno kaznilo od 10 do 150 dinarjev in izgubljeni odgovornost. Vse drugo je razvidno z naredbe, nabite na mestni deski.

Drobno.

— Izprememba voznega reda na Bohinjski železnici in vpeljava direktnega nedeljskega vlaka Ljubljana glavni kol.-Bistrica-Boh. Jezero in nazaj. S 1. junijem t. l. se ustavi na progi Jesenice-Bistrica-Boh. Jezero dosedanja osebna vlaka št. 13 in 84 ter se mesto njih uvedejo na progi Jesenice-Bistrica-Boh. Jezero dnevno redno osebni vlaki št. 11 in 15, odhod iz Jesenice ob 10. oziroma 15.10, prihod v Bistrico-Boh. Jezero ob 10.53 in 16.05; na progi Bistrica-Boh. Jezero-Jesenice osebna vlaka št. 14 in 16, odhod iz Bistrice-Boh. Jezero ob 4.00 oziroma 17.00, prihod v Jesenice ob 5.02 in 18.03. Na progi Planica-Jesenice se s istim dnem ustavi vlak št. 1713 ter uvede mesto njega dnevno redno vlak št. 1747, radi zveze z Jesenicami na jutranji ljubljanski vlak. Odhod iz Planice ob 3.45, prihod v Jesenice ob 4.55. Na progi Ljubljani glavni kol.-Jesenice-Bistrica-Boh. Jezero vozi od 1. junija do 30. septembra t. l. ob nedeljah in praznikih direktni osebni vlak št. 1722/23. Odhod iz Ljubljane glavni kol. ob 4.55, prihod v Jesenice ob 7.01, odhod iz Jesenice ob 7.30, prihod v Bistrico-Boh. Jezero ob 8.23. V nasprotni smeri pa vlak št. 1817/18, odhod iz Bistrice-Boh. Jez.

zero ob 18.36, prihod v Jesenice ob 19.45, odhod iz Jesenic ob 20.22, prihod v Ljubljano glavni kol. ob 22.46. Za ta nedeljska vlaka izdajale se bodo za razdaljo nad 50 km za 25% znižane povratne vozovnice, in sicer samo za II. in III. razred. Ako se te povratne vozovnice uporabljajo pri drugih vlakih; bodisi če tudi samo ob povratku, doplačati je razlika na normalno ceno za obe smeri.

— **Pravne študije** — izpraševalna komisija. Sprejeta je naredba, po kateri se ustanovi v Ljubljani izpraševalna komisija za pravoslovni in za državoslovni državni izpit. K izpitu se bode pripuščalo le one, ki so dovršili pravoslovne in državoslovne študije na vseučilišču v bivši Avstriji ali v Zagrebu ter se izkažejo o tem z absolutorijem. Izpiti se vrše v slovenskem in srbohrvatskem jeziku. Izvršitev naredbe je naročena poverjenstvu za uk in bogocastje.

— **Zgradba stanovanjskih hiš.** Kupčiji poverjenstva za javna dela z mestnim magistratom v Ljubljani glede nakupa parcel štev. 136/13, 136/15 in 136/17 za zgradbo stanovanjskih poslopj na prostoru nekdanjega vojaškega preskrbovališča se pritrjuje. Mestni občini ljubljanski se priporoči prodajo parcel 136/12 iste kompleksa, trboveljski premogokopni družbi.

— **Društvo državnih uslužbencev** kraljevstva SHS na slovenskem ozemlju ima odborovo sejo na praznik, 29. t. m. — temveč v soboto, 31. t. m. ob pol dvanajsetih v posvetovalnici mestnega magistrata.

— **Dražbeni oglas.** Dne 4. junija 1919 ob 16. uri se bo prodajalo potom javne dražbe v gozdarsko-gospodarskem uradu petrovčarinskih imovne občine v Mitrovici približno 2500 meterskih stotov koruze in 300 meterskih stotov pšenice. Dražbeni pogoji so razvidni iz oglasa, ki je na mestni deski.

— **Kje so zapisane cene blagu?** Kamor prideš v prodajalno, se zastaneš ozirajo po kakem ceniku, kjer bi bile zapisane cene blagu, ki se v dotični trgovini prodaja. Zakaj takojšnji cenik? Na ta način lahko vsak prodaja po poljubnih cenah. To je že preveč. Temu se naj napravi konec!

— **Milarna v Spodnji Šiški.** Predlog poverjenstva za javna dela za opustitev obrata in likvidacijo državne tovarne za milo v Spodnji Šiški, je odobren.

— **Tobačna tovarna.** V svrhu razširjenja obrata v tobačni tovarni l. 1916, započeta stavbena dela, katere so se prekinila, se morajo po sklepu deželne vlade nadaljevati.

— **Delavci z Westfalskega.** Sklenjeni so potrebni ukrepi v svrhu pospeševanja in zadeve semnjev je vlada pridela oddelku za trgovino in obrt v Ljubljani.

— **Kolo je bilo ukradeno v petek,** dne 23. maja sodrugu Iv. Olavaču v gostilni M. Colarc, Kolodvorska ulica, Spodnja Šiška. Kolo je imelo znamko »Kosmus« in je bilo precej rabljeno. Pnevmatika na zadnjem kolesu je dobra, na prvem pa ima okrog 30 cm dolgo krpo. Kolo je brez zavore in ima prosti tek (Frelauf). Kdor kolo izsledí dobi tako 50 kron.

— **Zaplenjenje zalozge vžgalic v Reinsnerjevi tovarni.** V Oslju je tamkajšnja vojna oblast zaplenila vso zalozgo vžgalic, ki je bila odkrita v Reinsnerjevi tovarni, ter v nadalje ustavila vsaki izvoz vžgalic. Ta korak oblasti je bil dober, ker bo sedaj spitskemu prebivalstvu mogoče dobiti vžgalice. Bila je velika sramota, da so se v mestu, kjer je naša največja tovarna vžgalic, prodajale iste po 1 krono za škafličico. A vse te vžgalice so bile kupljene ravno v tej tovarni.

— **Vodovod v javnem vrtu v Tivoliju** so v noči od 22. na 23. t. m. neznaní suroveži pokvarili ali razdrili, in sicer stem, da so tam blizu nahajajoč klop iztrgali ter isto zagrnali na vodomet.

— **Zagonetna smrt.** Marija Modic, posestnica iz Nove vasi pri Blokah, je v noči dne 24. maja proti 24. uri izginila pri jubilejnom mostu v Ljubljani iz družbe dveh žensk in treh gospodov. Vkljub takojšnji intervenciji policijskega stražnika in oddelka rešilne postaje se je posrečilo šele dne 25. maja proti 5. uri zjutraj potegniti mrtvo iz Ljubljane.

Prišla je v soboto v Ljubljano in je popivala v neki gostilni in nazadnje v kavarni Stritar. Imela je okrog 1000 K denarja pri sebi, katerega se na pri vtoplenki ni najdljo. Polcija zasleduje ta zagoneten slučaj z vso vnemo, ker ni izključeno, da se je izvršil roparski umor. Ponovno opozorimo, da je treba previdnosti, s kom se občuje. Ona gospoda, katere sta bila v družbi Modiceve, in dose-

da na policiji še nista bila zaslišana, se pozivlja tem potom, naj se nemudoma zgleda na policijskem ravnanstvu II. nadstopje, soba št. 17, sicer jih bo privedel stražnik.

— **Prebrisani slepari prilet.** Dne 23. t. m. je tukajšnja policija aretirala nekega Miliča Alojzija, 50 let star, kamnosek iz Nabržine. Milič, ki ni imel stalnega bivališča, se je nudi večkrat v Ljubljani in potoval tudi v Celje, Maribor in Zagreb, nadeval si je pa tudi različna imena kakor Milaš Alojz, Milaš Milan in Mohorič. Aretirane, kateri se lahko vpoštevajo k najbolj prebrisanim sleparjem, ima temno preteklost, bil je že večkrat kaznovan in pred 5 leti tudi izgnanec iz Trsta. Svoje žrtve si je izbiral med nevednim ljudstvom. Do sedaj se je policiji posrečilo ugotoviti sledeče sleparije, katere ima Milič na vesti: 25. svečana je osleparil posestnika Parliča Jakoba iz Krizaj, okraj Kamnik, za znesek 1400 K, rekel mu je, da je koncipient pri nekem odvetniku in mu izvalil omenjeni znesek; 22. sušca je ogoljufal železničarja Valentina Stareta iz Boh. Bele za 360 kron; 12. t. m. je osleparil posestnika v Krizah pri Trojanah Benko Antona za 80 K in 6 dni kasneje je izvalil od koroškega begunca, delavca Josip Regovca ves prihranjen denar v znesku 1000 K; Regovcu se je Milič pridružil v Franciskanski cerkvi, rekel mu, da je kolodvorski gostilničar na Jesenicah in prosil Regovca, da mu zmenja tisočak, ko je ta našel 10 bankovcev po 100 K in te izročil sleparju, je ta bliskoma izginil v nek hotel in pustil Regovca na cesti. Ker se nujno šumi, da je Milič izvršil tudi druge sleparije, se občinstvo na tega sleparja opozarja. Pri Miliču se je našel en ključ najbrže vezni vrata, katerega je isti baje pred pol letom v Celju našel. Sumi se pa, da je imel Milič poleg sobe v hotelu v Ljubljani še neko drugo stanovanje. Kdor bi o Miliču mogel dati še kaka pojasnila, posebno radi njegovega stanovanja, se prosí, da to naznani kriminalnemu oddelku policijskega ravnanstva v II. nadstopju, soba št. 17.

Iz stranke.

Danes točno ob 20.-ti uri seja izvrševalnega odbora. Pristop dovoljen samo članom izvrševalnega odbora in strankine kontrole.

Oklic nemških strokovnih organizacij.

Strokovne zveze v Nemčiji so poslate organiziranim delavcem vseh dežel oklic proti brutalnemu zadavljenju nemškega naroda potom mlinskih pogojev. Glede na to, da je bilo nemško ljudstvo na eni strani že davno pripravljeno zopet vzpostaviti Belgijo in severno Francijo, na drugi strani pa zagotovilo pravičnega miru, ki naj bi spravil narode in napravil konec vsem krvavim vojnai, ki ga je dala antanta, ugotavljajo strokovne organizacije, da se hoče sedaj

zaslužiti sedemdesetmilijonski narod kapitalu zahodnih držav.

ker se mu jemlje četrtino že sedaj premajhne prehranjevalne zemlje, petindeset odstotkov njegovih premogovnih ozemelj, njegove najvažnejše rudniške plasti in njegove kolonije, njegovo trgovinsko mornarico pa potisne z drugega na deseto mesto, njegovo delavstvo z zahtevo ogromne, končno še ne določene vojne odškodnine napravi najmanj skozi petdeset let za mezne sužnje kapitalistov zahodnih držav, zahteva za prvih pet let okoli štirideset milijonov ton premoga na leto, kljub temu, da ga je Nemčija že pred vojno izvažala le kakih dvanajset milijonov ton. S tem se onemogoči vsa njena industrija, nemški delavec pa bo obsojen na nezaposlenost, bedo, siromaštvo in izseljevanje. Tak mir dobi nemško ljudstvo, ki je v zaupanju na Wilsonov pravični mir, ki so ga sprejele vse voljujoče države, položilo orožje in potom revolucije delovalo na uresničenje socializma. To je nadaljevanje volne z drugačnimi pomočki.

atentat združenega kapitala proti socializmu.

Istotako ni v pogodbenem načrtu o mednarodnem delavskem pravu od zahtev, ki so jih stavile strokovne organizacije vseh dežel v Leedsu 1916, v Bernu 1917. In 1919. niti ena uresničena, marveč nova organizacija prejšnjih delavsko - varstvenih konferenc, predlaga v popolno odločbo te stvari birokratom in podjetnikom ter dovoljuje posameznim državam, da sklepe odklonijo z dvotretlinsko večino. V zvezi

narodov brez Rusije, Nemčije in nevtralnih držav bi odločal o delavskem pravu internacionalni velekapital in kulturno in industrijsko zastopale države sveta. To je zasramovanje strokovno organizirane delavstva vseh dežel, kljubovalna zveza kapitala proti mednarodnemu delavskemu pravu. Ta »mirovna pogodba« je torej

udarec po proletariatu sveta.

zarota mednarodnega kapitalizma proti socializmu in socialni revoluciji proletariata. Strokovne organizacije Nemčije se niso nikdar otegovale solidarnosti delavskega razreda; zaraditega menijo, da smejo apelirati na delavstvo vseh dežel, da se pridruži protestu proti nasilstvu od strani mednarodnega kapitala.

Strokovno gibanje.

Nadzorstvo Osrednjega društva lesnih delavcev in podružnice ljubljanske imata svojo sejo v četrtek, dne 29. maja t. l. točno ob 7. uri zjutraj v društvenem lokalu v Šelenburgovi ulici št. 6, II. nadstopje. Polna udeležba dolžnost. — Predsednik.

Kraljeva skupina oblačilnih delavcev v Trzinu naznanja vsem svojim članom, da sprejema tedenske doneske vsako drugo in zadnjo nedeljo v mesecu od 9.—11. ure dopoldne blagajnik ali pa njegov namestnik v Konsumu v veliki dvorani na dvorišču. Tam dobi vsak član list »Delavec« in vsa pojasnila. Sodrug na delo! Jeza naših nasprotnikov je jasno znamenje, da ste na pravi poti. Vsi v organizacijo!

Odborova seja Osrednjega društva kovinarjev, podružnica ljubljana se vrši v sredo, 28. t. m. zvečer takoj po delu. Udeležba vseh odborikov dolžnost. — Načelnstvo.

Shod mestnih delavcev v gostilni pri Hruški, Guncle pri St. Vidu, ob 3. uri popoldne dne 29. maja.

Shod mestnih delavcev ob 13. uri popoldne v gostilni pri Franc Petroviču v Borovnici.

Strokovna konferenca v Celju.

Naše strokovne organizacije vidno napredujejo od dne do dne — po številu in po duševni sili. To je lasno pokazala konferenca strokovnih organizacij celjskega okrožja, ki se je vršila v nedeljo, 25. t. m. v Celju v dvorani restavracije pri »Zelenem travniku«. Kljub težavnim prometnim razmeram in kljub prekomu sodu, ki gotovo ne dviga veselja do potovanja, prihitelo je v Celje toliko zaupnikov, da smo bili naravnost presenečeni. 87 odposlancev je zastopalo do malega vse strokovne organizacije od Brežic do Zidanega mosta, od Slovenjgradca do Pragerskega. Zastopani so bili tudi osrednja društva, strokovna komisija, izvrševalna organizacija in konsumno društvo za Ljubljano in okolico. Razprave so bile stvarne in temeljite, ki bodo rodile uspeh v dobrobit ne-le spodnještaterskega, temveč celokupnega proletariata. Ker prinese obširnejše poročilo »Delavec«, se omejemo v naslednjem le na kratko sliko o konferenci.

Sodrugi Tokan otvoril ob 9. dopoldne konferenco v imenu osrednje strokovne komisije v Ljubljani, nozdravi navzoče in naznani dnevn red: 1. volitev predsedstva konference; 2. poročilo o položaju; 3. ustanovitev strokovnega tajništva za celjsko okrožje; 4. strokovni tisk; 5. volitev strokovne komisije; 6. raznoterosti.

Po izvolitvi ss. Orosela in Martinčiča predsednikom ozioroma podpredsednikom ter sodruga Kocmura zapisničarjem, je podal sodrug Tokan izčrpno poročilo o stanju strokovnih organizacij na slovenskem ozemlju, iz katerega je posneti, da se je pričelo z delitvijo dela, t. j. z decentralizacijo, kar bo pospešilo napredek organizacij in jih poglabilo. Debate, ki se je na to razvila, so se udeležili sodrug Marn, Leskovšek, Krajc (Polzela), Vidic (Sevnica), Kokoli in Uratnik (Ljubljana). Poročili ss. Marna in Vidica sta bili jasen odsev razmer, v katerih se nahaja spodnještatersko delavstvo, zlasti v Sevnici, kjer se vrše preganjanje in persekucije na ovadbe članov NSZ.

Sodrugi Kocmur je podal široko zasnovano poročilo v potrebi delitve dela v organizaciji. Z decentralizacijo bomo pritegnili k delu nove sile, ki bi ostale sicer neizrabljene. Predlagal je, naj se uvede v svrhu ustanovitve strokovnega tajništva za celjsko okrožje poseben 10 vinarški prispevek na teden. Predlog je bil pozneje soglasno sprejet. Razprava k tej točki dnevnega reda,

ki se je mesoma nekoliko preveč oddaljila od predmeta, je bila nad vse živahna in zanimiva; pokazala je, da znajo delavci sami misliti in izrekatí sodbo tudi o najtežjih socialnih vprašanjih. Govorili so, nekateri ponovno, ss. Zore (Ljubljana), Leskovšek, Kosič, Tokan, Gorjanc, Čretnik, Uratnik, Martinčič in Nachtigal (Ljubljana).

O strokovnem tisku je poročal sodrug Zore. Če so posamezni sodrugi izražali željo po večji izobrazbi, je to le dobro znamenje za delavsko stvar. Najboljši učitelj in vodnik delavca v njegovem pravičnem boju je delavski tisk, predvsem strokovni tisk. »Delavec« je dosegel naklado, o kateri bi si prej še sanjali ne upali. Nastaja potreba, da se uredi poročanje, organizira kolportaza itd. Poziva zaupnike, naj se nemudoma lotijo dela. Sodrug Marn, Mihevc (Ljubljana), Tokan, Kokoli in Leskovšek so povedali mnogo poučnega in stavili precej dobrih nasvetov.

Na predlog volilne komisije so bili izvoljeni v strokovno tajništvo ss. Martinčič Ivan, kovinar, predsednik; Ribič Ivan, železničar, predsednikov namestnik; Leskovšek Alojzij žilvska stroka; Počnik Franc, kemična stroka; Šorn Franc, stavbna stroka; Porštnar Franc, usnar, Soštanj; Pečnik Jožef, železničar. Zidani most; Valenčak Ferdo, rudar, Velenje in Zohar Jurij, kovinar, Štore, kot odborniki.

Za strokovnega tajnika je konferenca soglasno izvolila sodruga Jožefa Marna iz Celja, ki bo vodil tudi blagajniške posle.

Sodrugi Marn se zahvali za izkazano mu zaupanje in izraža željo, da bi ga pri njegovem težavnem delu podpirali vsi zaupniki. Obljubi, da bo organiziranemu delavcu vedno na razpolago.

Pri raznoterostih so govorili ss. Tokan, Filipič, Leskovšek, Uratnik, dr. Rožman, Kocmur, Marn in inž. Štebi. Izvajanja zlasti ss. Leskovška, Rožmana in Štebija so bila prav zanimiva. Po zaključni besedi sodruga Tokana je predsednik zaključil vrlo uspešno konferenco ob 6. zvečer.

Vestnik „Svobode“.

Predavanje v Trzinu je 29. t. m. ob 3. uri popoldne v hiši konzumnega društva. Predavatelj iz Ljubljane. Sodrug in sodružice, udeležite se predavanja polnoštevilno!

Jesenjska podružnica:

Društveni sestanki »Svobode« se vršijo redno vsak četrtek v društveni sobi ob 8. uri zvečer (v bivši nemški šoli).

Pevske vaje so vsak torek in petek ob 8. uri zvečer. Sprejemajo se novi člani k petju.

Ljubljana:

Pevska vaja je danes in v sredo ob 8. uri zvečer. Pevci udeležite se polnoštevilno.

Telovadba je danes zvečer na učilišču. Resljeva cesta.

Kultura.

»Niiva«. 2. številka kulturnega vestnika »Njive«, ki jo izdaja kulturni svet v Trstu, prinaša sledečo vsebino: Dr. Ivo Šorli: Pogovori: Srečanje na ulici. Milan Skrbinek: Oswald Alving (Konec). Marija Kmetova: Golobovi. Dr. Josip Angeletto: Svetovna vojna in gospodarski razvoj. (Konec). Dr. Lavo Čermelj: O silah. Ferdo Kleinmayer: Otroci naj vzljubi prirodo. Pregled glasbeni: Koncert podružnice »Glasbene Matice«; umetniški: Leonardo da Vinci; naravoslovni: William Crookes umrl aprila t. l.

Jugoslovanska žena za narodovo svobodo. Izdala Pisarna za zasedeno ozemlje, založila Zvezna tiskarna. Vsebina: Uvodna beseda. Vida Primorska: Jugoslovanska žena svobodni ženi. Drica. Angela Piskernikova: Za slovensko Kosovo polje. Drica. Zdenka Smrekarjeva: Za naš pravo. Alojzija Štebija: Proti imperialističnemu nasilstvu.

Jugoslavija in njene meje, I. del: Koroška. Propagandna brošura. Spisal Carantanus; izdala in založila Pisarna za zasedeno ozemlje. Pisatelj podaja najprej kratek zgodovinski pregled koroških Slovencev od naselitve do danes. Nato razpravlja slovensko-nemški jezikovni mej, katero razpravo utemeljuje v natančnih statistikah. Pridelan je tudi zemljevid Koroške. Razprava je zelo natančna in podučna. Izvod 4 krona.

Mesto epigrama.

Koliko državnega posojila je podpisala ona gospoda, ki si je gotov čas napolnila svoje blagajne v ime »rodoljublja«?

Koliko državnega posojila so podpisali častniki, ki so preživeli bojni vihar na varnih postojankah v zadetju?

Koliko državnega posojila so podpisali trgovci-dobavitelji, ki so se, oproščeni vojaške dolžnosti, povzpeli do blagostanja?

Koliko državnega posojila so podpisali industrialci, katerih podjetja so delovala vso vojno in jim donasala milijone?

Gospodarstvo.

Oddaja otrobov. Ker je stopila Poslovalnica za krmila v likvidacijo, je prevzel oddajo otrobov Žitni zavod. Otrobi se oddajajo v prvi vrsti županstvom in kmetijskim korporacijam. Nakazila se oddajajo v pisarni Žitnega zavoda v Ljubljani ob delavnikih od 10.—12. ure.

Španski socialisti in španske aspiracije.

Iz Madrida poročajo, da so tam mošnji socialisti sklicali veliko shodov, na katerih so proslavljali rusko socialistično revolucijo. Na shodih je nastopilo več socialističnih govornikov, ki so vsi hvalili ruske revolucijeonarje kot začetnike nove zgodovine delavskega gibanja. Povdarjali so, da se je začela nova epohalna doba za splošno svetovno delavstvo. Govorili so tudi, da se mora revolucija začeti tudi na Španskem in da mora priti ta revolucija iz ljudstva. Nova republika bo za ljudstvo in ne samo za nekatere ljudi. Ljudska vlada mora biti v rokah delavcev, kajti izhajati mora iz ljudstva in delati za blaginjo ljudstva. Zametovali pa bodo vsako buržoazno republiko, kajti taka republika ne more zadovoljiti ljudstva.

Španski republikanec Lerroux je izjavil, da je Španija pripravljena odstopiti Maroko in da so ji zavetniki pripravljeni dati Gibraltar, po katerem Španka že tako dolgo hrepeni. Rekel je tudi, da upa, da ostane armada — v slučaju, da se vlada izpremeni — nevtralna.

Mirovna pogodba z Nemčijo.

(Daje.)

II. oddelek.

Zrakoplovstvo.

Zrakoplovi zavezniških veleev lahko svobodno letajo in pristanejo nad nemškim ozemljem in na nemških teritorialnih vodah. Imajo pristop v letališča, ki se nahajajo po Nemčiji, in sicer po istem tarifu kakor Nemci, enakopravno z nemškimi zrakoplovi. Oni zavezniški zrakoplovi, ki so na poti v drugo zemljo, morejo leteti po Nemčiji, ne da bi tam prestali. Nemčija prizna kot veljaven vsak izkaz o narodnosti, dovoljenje za zrakoplovbo, potrdilo o uporabnosti in dopuščanje, ako so te dokumente izdale ali odobrile zavezniške države. Nemčija zagotovi zrakoplovom aliancave v trgovskem prometu največjih ugodnosti. Podvrkla se bo zračnemu službovniku, ki ga izdajo omenjene države. Ti pogoji ostanejo v moči do 1. januarja 1923, razven če bi bila Nemčija popreje sprejeta v Družbo narodov ali dobila od zavezniških držav dovoljenje, da pristopi k njihovi konvenciji o zračni plovbi.

12. oddelek.

Pristanišča, vodna pota in železnice. Svoboden prevoz in prosta plovba.

Nemčija dovoljuje prost prehod v vseh oblikah na vseh železnicah in rečnih potih osebam, blagu, brodovom, vagonom itd. zavezniških držav. Priznava jim isti postopek kakor svojim državljanom, oprošča jim carinskih in transitnih pristojbin in ne bo pobirala previsokih taks. Nemčija se ne bo vmešavala v prevoz izselencev in ne bo dovoljevala parobrodniim društvom vplivati na promet. Nemčija ne bo delala razlike pri vходу ali izhodu preko mej v postopku zaradi izvora in namemba, zaradi vrste, narodnosti ali načina lu transporta blaga, ki gre skozi Nemčijo.

Nemčija ne bo poduzela nekakili odredbe, da bi predpostavljala nemške luke na škodo pristanišč zaveznikov (n. pr. kombinirani tarif). Odpravila bo vse blago brez razlike odkod prihaja in kam je namenjeno na istem potu in pod istimi pogoji kakor nemško. Olajšala bo prevoz blaga, ki se lahko pokvari. Razven pri

obrezni plovi ne bo delala nobene razlike med pripadniki zaveznih držav in Nemci, v pristanih ali na nemških plovih potih. Določila od carinskih postaj, o redarstvu itd. se bodo držale razumnih mej in ne bodo brezpotrebno ovirale prometa. Prosti pasovi v nemških lukah, ki so obstojali že popreje, se ohranijo. Pobirala se ne bo uvozna niti izvozna carina (uvoz v lufu se ne sme zamenjati z državno carino), ampak samo — in sicer v enaki višini za vse — takse, ki so potrebne za vzdrževanje pristanišč in za pravila statistično obrazložena carina, ki ne prekorači enega od 1% (odtisčka) pristaniške vrednosti. Olašave (skladišča itd.) morejo odgovarjati trgovskim potrebam. Blago, ki se porabi v prostem pristaniškem pasu, je prosto potrošarino. Uvozne in izvozne takse na granici svobodnega pasa in Nemčije so enake onim pristaniščinam, ki se pobirajo na ostalih mejah Nemčije. Prevoz iz svobodnega pasa v kako drugo državo skozi Nemčijo, ni podvržen carinskim ali transitnim pristojbinam. Svoboda pri prevozu je zatačena.

Labo, Odra, Niemen.

Za mednarodne reke se proglašajo: Laba in nje dotok Vltava (od Prage), Odra (od pritoka Ope), Niemen (počeni pri Grodnju, Donava (od Ulma dalje) in vsi prekopni in pretoki, ki jih spajajo. Načela svobodne plovi se uporabljajo pri teh rekah. Nemške ladje ne smejo urediti redne službe med dvema lukama za kake zavezniške sile brez njih dovoljenja. Takse se bodo odmerile tako, da pokrijejo samo stroške za vzdrževanje in poprave, toda obalne države lahko pobirajo uvozno in pristansko carino. Dokončnoveljavne konvencije, ki bo uredila to vprašanje in zaključke, na katere Nemčija vnaprej pristaja, in z odobritvijo Zveze narodov, se izda za reke začasni statut s sledečimi načeli: Omejitev taks do višine, ki je potrebna za pokritje vzdrževanja in poprav. Vzdrževanje na račun obrežnih držav. Prošnja za posredovanje pri družbi narodov v slučaju zapušenosti, ali v slučaju del, ki bi mogla biti kvarna za plovo. Labo bo upravljala mednarodna komisija, ki sestoji iz 10 članov (štirje Nemci, 2 Čehoslovaki, po 1 Anglež, Francoz, Italijan in Belgijec). Odro mednarodna komisija 7 članov (1 Poljak, Prus, Čehoslovak, Anglež, Francoz, Danec in Šved). Sestavi se mednarodna komisija za Niemen (po 1 zastopnik slednje obalne države in 3 zastopniki drugih držav, ki jih izredi Družba narodov, ako ena izmed obalnih držav to zahteva). Uredbe in določila, ki že obstojajo, se pridržuje za sedaj, in sicer v onih meri, kolikor ne nasprotujejo gorenjim ustanovam.

Najnovejša poročila.

Ubogi D'Annunzio in njegova kampanja.

LDU. Frankfurt ob Meni, 26. (ČTU.) »Frankfurter Zeitung« poroča iz Lugana: Kakšna ozlovoljenost vlada v Italiji proti zaveznikom, se jasno zrcali iz dejstva, da je bila proslava obletnice vstopa Italije v boj, ki se je imela vršiti v Rimu z obhodom po mestu in ljudskim zborovanjem, prepovedana. Bati se je bilo demonstracij proti zaveznikom, ki so bile tembolj močnejše, ker je imel kot glavni govornik nastopiti D'Annunzio, ki je pred kratkim na pekem javnem nastopu zelo žaljivo govoril o Wilsonovi soprog. Nacionalistično časopisje je zaradi te prepovedi skrajno ogorčeno. V tem zmislu pisani članek lista »Idea Nazionale« je cenzura zelo pobelila.

Švica in Danska nočeta prikloplive drugega ozemlja.

LDU. Berlin, 20. (DunKU.) »Berliner Tageblatt« poroča iz Haaga: Odror nevtalcev proti nekaterim danajskim darilom, katera jim hoče dati zveza narodov, narašča. Švica

Reka Donava.
Evropska Donavska Komisija se zopet vzpostavi, toda pravico glasovanja bodo imeli zaenkrat samo zastopniki Anglije, Francije, Italije in Rumunije. Vzdrževanje reke v onem teritoriju, ki je podvržen sodbenosti te komisije, se bo sestavila mednarodna komisija s sledečimi zastopniki: 2 zastopnika nemških obalnih držav, po 1 zastopnik onih držav, ki niso obrežne države Donave, toda so zastopane v evropski donavski komisiji. Posebna določila uredbe upravljanja del na Donavi, zlasti železnih vratih. Nemčija odstopi zaveznim državam, kar se tiče Donave, Labe, Odra in Njema, vlačilce, ladje in gradivo, ki je potrebno, da se reka napravi porabna.

Rena in Mozela.

Dokler se ne sklene gori omenjena splošna konvencija, se bo Ren še nadalje upravljal po določilih Mannheimske konvencije (1868.), vendar s pridržkom sledečih omejitev (zavezniki si pridržujejo v tem pogledu pravico, da se sporazumijo z inozemstvom, Nemčija se obvezuje vnaprej, da odobri ona določila). V oni konvenciji predvidena komisija bo štela od sedaj 19 članov (1 predsednik, imenovan od Francije, 2 Nizozemci, 2 Švitarji, 4 Nemci, 4 Francozi, 2 Angleži, 2 Italijani in 2 Belgijci). Ladje vseh narodov imajo iste pravice. Nemčija odstopi Franciji: 1. Vlačilce, ladje ali interesne dele v nemških renskih parobrodništvih. (Višino odredijo ameriški razsoditelji). 2. Naprave, ladje, delnice itd., ki jih posedujejo Nemci v Rotterdamskem pristanišču, kakor tudi njih interesne dele v teh napravah isti (razsodniki). Francija ima pravico, da uporabi vodo Rena za svoje prekope, za namakanje polja itd. in da v to svrhu izvede potrebna dela na nemški obali. Belgija ima isto pravo, da preskrbi z vodo nameravani prekop Rena-Moza, a Nemčija mora zagotoviti izvedbo tega načrta, v kolikor se tiče njenega ozemlja. Francija ima razven tega izključno pravico izkoriščati hidravnične vodne sile Rena v pasu, kjer reka tvori francosko-nemško granico. Nemčija pristane nato, da se oblasti renske komisije raztegnejo na Mozelo in na del Rene med Baglony in Bodenskim jezerom (ako Švica in Luksenburz pristane na to).

Vporaba luk po Čehoslovakiški republiki.

Nemčija bo dala v najem čehoslovakiški ljudovladi za 99 let v Hamburgu in Stettinu dele pristanišč, ki se pretvorijo v svobodne pasove. Podrobnosti bo predila komisija 3 članov (Nemec, Čehoslovak in Anglež).

Dalje prih.)

»Daily Mail« gotovo ne napravlja nameravanega vtisa.

Požar v Ludwigshafnu.

LDU. Berlin, 26. (DunKU.) »Lokal-Anzeiger« javlja iz Mannheim: Požar je v Ludwigshafnu izbruhnil ponoči v skladišču mestnih železnic, kjer so bile nastanjene francoske čete. Žrtve znašajo baje 30 mrtvih in 100 ranjenih. Poslopje je popolnoma zgorelo. Ogenj se je vnel vsled eksplozije špritovega aparata.

Vprašanje Rusije.

LDU. Berlin, 26. (DunKU.) »Lokal-Anzeiger« javlja iz Curiha: Svet petorice se bavi še vedno z vprašanjem, kako rešiti ruski problem, in pripravila sklep, po katerem naj se admiral Kolčak prizna pod pogojem, da nikakor ne vzpostavi carizma in da ne združi z Rusijo od nje odcepjene dežele, kakor Poljsko, Litavsko in Estonko.

Položaj v Petrogradu.

LDU. Berlin, 26. (DunKU.) »Vorwärts« javlja iz Stockholma: Petrogradski begunci pripovedujejo, da imajo prebivalci v Petrogradu sedaj tako strašne dneve, kakršni niso doživeli niti za časa revolucije. Na zapoved Sinovjevo je dal petrogradski hrambni odbor postreliti množico oseb, ki so bili osumljeni protirevolucionarnega mišljenja. Ječe so prenapolnjene, deloma zapirajo osumljene v privatnih poslopih.

Veliki knez Boris izgnan iz Francije.

LDU. Pariz, 26. (ČTU.) Iz Zeneve se poroča: Veliki knez Boris je bil zaradi žalitve pravosti iz Francije izgnan. »Bon Soir« trdi, da je bil veliki knez Boris skupno z veliko kneginjo Anastazijo izgnan zaradi spletk z nemško aristokracijo. Značilno je dejstvo, da jima tudi Španska ni dovolila bivanja na Španskem.

To in ono.

Aleksander Graham Bell. Telefonu manjka trgovskih možnosti. Deset tisoč dolarjev je prevelika vsota, da bi jo človek riskiral za aparat, ki bo nekoč v najboljšem slučaju igrača in predmet zabave.

Tako je izjavil neki kapitalist, kateremu je ponudil Aleksander Graham Bell šestino interesov njegove telefonske iznajdbe proti predumu 10.000 dolarjev, s katerimi bi spravil svojo iznajdbo na trg.

Na ta način je imenovan modri kapitalist izgubil priliko, da izpremeni svojih 10.000 dolarjev v neštete milijone.

— Vri Bell in njegov neumni stroj skozi okno. — Je rekel neki senator svojemu uradniku, — če pride še enkrat sem, da me zopet nadleguje s svojo bedasto iznajdbo.

Kmalu na to je potkal Bell na vrata Western Union Telegraph Co. ter prosil, da bi prevzela ta družba del delnic ter pomagala podjetju na noge.

Predsednik družbe je poslal iznajditelju naslednje sporočilo: — Zakaj naj rabi ta družba električno igračo?

Če se spomnimo, da so delnice Bell'e telefonske družbe poskočile v manj kot dveh letih od 10 na 4000 dolarjev in da so dobili delničarji 4.000.000 dolarjev dividend v teku osmih let, se nam zdi naravnost neverjetno in čudno, da niso videli najbolj premeteni in dalekovidni trgovci in podjetniki v Ameriki nikake bodočnosti za to iznajdbo, ki bi jim lahko prinesla za par stotin milijonov dolarjev.

Bell je prišel v Ameriko iz Škotske leta 1870., da prevzame tukaj službo učitelja v neki gluhošolnici. S seboj je prinesel pričetke čudne iznajdbe, s katero se je pečal za tri leta doma — iznajdbe za sporočanje artikuliranih glasov preko žice in s pomočjo elektrike.

On sam ni od prvega pričetka spoznaval velikih možnosti te iznajdbe. Svojo iznajdbo je smatral le za pomoč pri poučevanju gluhošolnih.

Počasi pa je pričel razumevati in spoznavati, da se nudi njegovi iznajdbi širše polje delavnosti. Spoznal je brezmejne možnosti govora

na razdalje ter se lotil z veliko vne-mo dela pri tem širšem načrtu.

Veroval je v sebe in svoj načrt. Žalibog pa ni bilo nikogar drugega, ki bi istotako veroval v ta načrt. On sam ni imel nobenega denarja. Brez denarja pa ni bilo mogoče spraviti telefon na trg.

Tedaj se je lotil neizmerno težje naloge, da dobi kapital za telefonsko družbo, katero je ravnokar ustanovil.

Povsod so ga — zavrnili. Londonski »Times« je govoril o njegovi iznajdbi kot »najnovšem ameriškem humbugu«.

Nikdo ni hotel naložiti denarja v podjetje. Človek, ki bi bil manj železne volje, bi že davno opustil vsak boj. Bell pa tega ni storil ter se trudil naprej, dokler ni konečno — zmagal.

Dolžan je bil vsoto 500 dolarjev za aparat, kolajga je bil kupil. Njegov upnik ni hotel sprejeti petdeset delnic telefonske družbe v plačilo za dolg. Če bi bil upnik toliko pameten ter sprejel delnice, bi dobil približno 200.000 za svojih 500 dolarjev.

Uspehi enega ali dveh predavanih v zvezi s poslušni pa je konečno napotil skupino mož v Bostonu, ki so dali Bellu toliko denarja na razpolago, da je mogel zgraditi tri milje dolgo progno med Somerville in Bostonom.

To je bil pričetek. Praktično delo te črte je prepričalo ljudi, da je ravnokar zagledala luč sveta ena največjih iznajdb modernega časa.

Kmalu je hotel vsakdo kupiti delnice telefonske družbe. Povsod so se pričele graditi telefonske črte. Slava in bogastvo Bella sta bila zagotovljena. Zmagal je in uspel in to v veliko večjem obsegu kot je kdaj upal, da bo mogel uspeti.

Prva telefonska knjiga mesta New York ni bila sploh nikaka telefonska knjiga, temveč le kos trdega papirja, ki je nosil imena vseh naročnikov na eni strani.

To je bilo leta 1876.

V celem je bilo 252 telefonskih naročnikov. Če primerjamo sedanjo telefonsko knjigo, vidimo napredek, ki je bil dosežen v tako kratkem času, v času komaj ene generacije. Razvoj telefona pa je šel naprej in pred približno dvema leti je bila ustanovljena telefonska zveza med San Franciscom in New Yorkom, torej preko celega ameriškega kontinenta.

Iznajden je tudi brezžični telefon in pred par dnevi smo čitali, da so telefonirali iz Amerike na Irsko!

Aprovizacija.

Aprovizacija lužne železnice ima v zalogi zopet ameriško mast in slanino.

Izdajatelj: Josip Petejan.

Odgovorni urednik: Rudolf Golouh. Tisk »Učt. tiskarne« v Ljubljani.

Za uvoz in izvoz

prevzamem blago vseh vrst, kakor žito, moko, milo itd., katero imam vedno v zalogi. — Cenj. tovarnam in podjetjem se priporočam kot tvrdka z 1° referencami. Import in export

FERDO SERT, Maribor, Koroška cesta 21.

Prva slovenska kavarna.

Kavarna „Central“

v Mariboru, Gosposka ul. 21

(lastnik Gjuro pl. Valjak)

se priporoča jugoslovanskemu občinstvu.

Prva slovenska kavarna.

Razglas.

Meseca junija 1919 se bode vršilo v »Mestnem domu« vsak torek in petek popoldne ob pol 4. uri javno brezplačno cepljenje proti kozam (osepicam).

Za Spodnjo Šiško, v sredo, 4. junija v ljudski šoli.

Za Vodmat, v sredo, 18. junija v mestni ubožnici, vsakokrat ob pol 4. popoldne.

Pozivljajo se resno vsi starši, ki jih otroci še niso cepljeni, da prinesejo te k cepljenju in k pregledu, ki se vrši tečen kasneje na istem kraju in ob istem času. Pri pregledu izročijo se tudi spričevala o cepljenju, ki so potrebna pri sprejemu otrok v šolo.

Z ozirom na nevarnost, ki preti v sedanjem času glede nastopa kosa (osepic), opozarja mestni magistrat, da je cepljenje najuspešnejše sredstvo zavarovanja proti tej bolezni, ter nujno pozivlja tudi vse one, ki morda niso bili še nikoli cepljeni, in vse tiste, pri katerih je že preteklo več let po zadnjem cepljenju, da se dajo sedaj cepiti oziroma na novo cepiti proti kozam.

Mestni magistrat ljubljanski dne 22. maja 1919.

Išče se

uradniška moč,

ki je v lesni stroki popolnoma večja. Nastop takojšen. Prijaviti se osebno: Impex, Mahrova hiša, I. nadst.

Iščemo 2 izkušena

kurjača

za parne kotle, trezna in solidna. Služba trajna. — Ponudbe na upravnitvo lista pod »Tovarna 101«.

Ali trpite revmatične in mišične

BOLIT

Porabljajte davno preizkušeni najdodrajnejše boli ublažilo, ki so ga rabili že mnogobrojni zdravniki in priporočali

Elsa-Fluid

6 dvojnih ali 2 specialni steklenici 24 K.

Proti žlednim bolečinam

emljejo Pellerjev rabarbarne

Elsa kroglice

6 skatle K 12—. Edino

prave pri lekarnarju tipu

V. Faller, Štuka, Haly 252, Hrv.

Zagorje. Zavoj in poštnina

se prilaže posebej, ali

najcenej, kolikor več se

torej obnem naroči, tem-

več se prihrani. I

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani.

Poslovnica razredne loterije.

Podružnice: v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju in Mariboru.

— Delniška glavica —
K 15.000.000.

Sprejema vloge na knji-
žice in tekoči račun proti
ugodnemu obrestovanju.

Rezervni fondi okroglo
K 4.000.000.

Kupuje in prodaja vse vrste
vrednostnih papirjev, financira
erarične dobave in dovoljuje
— aprovizacijske kredite —